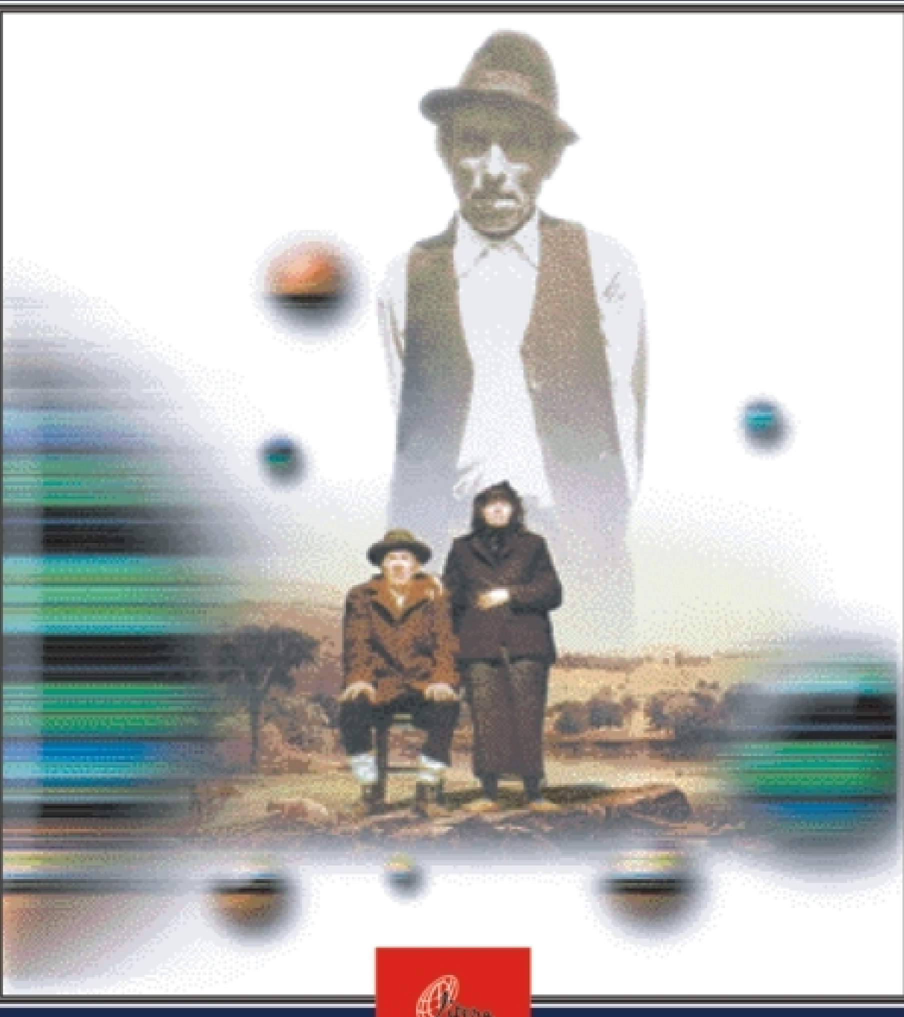
biblioteca școlarului

DINU SĂRARU

NIȘTE ȚĂRANI

Litera INTERNAȚIONAL

biblioteca școlarului

DINU SĂRARU

NIŞTE ŢĂRANI

Litera
INTERNAŢIONAL
BUCUREŞTI — CHIŞINĂU

REFERINŢE ISTORICO-LITERARE

*„*Nişte ţărani*, de la ostentaţia titlului şi până la finalul cărţii, mi se pare fresca cea mai îndrăzneaţă şi dramatică a anilor noştri despre mediul rural. Prin tragica, măreaţa şi ironica epopee a lui Dinu Săraru, este restituit adevărul în toată cruditatea lui, se face, cu alte cuvinte, dreptate unui individ ce nu poate dispărea din literatură.“*

Eugen BARBU

„Romanul lui Dinu Săraru Nişte ţărani *mi se pare a fi Livada de vişini a satului românesc“.*

Cătălina BUZOIANU

„Dinu Săraru este un voluptuos al povestirii. Înzestrat cu facultatea observaţiei, ca trăsătură superioară, talentul său este de a reînvia oameni şi scene de viaţă sătească, creând adevărate tablouri de gen. Rareori a descifrat cineva atât de subtil codul expresiei ţărăneşti, când omul de la ţară îţi spune ceva, semnificând contrariul, ca în capitolul vizitei lui Craina la Năiţă Lucean, de exemplu. Ţăranul spune «Poftiţi, poftiţi!» şi-ţi închide uşa în nas. El are o îndelungată experienţă a raporturilor cu notabilităţile şi ştie că trebuie să recurgă la trucuri de mare suculenţă. Autorul nostru se opreşte cu încântare asupra lor, făcând uneori largi paranteze. El jonglează cu timpii povestirii, ca un rafinat cunoscând întreaga partitură a artei sale, elaborată chiar în mediul ţărănesc la care se aplică. De altfel, singura limită majoră în talentul autorului, atâta cât putem vedea în această primă carte, constă în exacerbarea povestirii în dauna construcţiei. Oricum, prin Nişte ţărani *avem în Dinu Săraru un prozator de zile mari.“*

Aurel DRAGOŞ MUNTEANU

Apoi, când a apărut Nişte ţărani*, în 1974, tema colectivizării fusese îngropată nu numai ca desuetă, dar căpătase trecerea rău famată a întregii literaturi proletcultiste, care făcuse apologia regimului totalitar,*

de la Mitrea Cocor *la* Setea*. În scurt timp, şi după ce prima impresie generată — aceea de oratoriu funebru cântat la mormântul clasei ţărăneşti — a fost depăşită, s-a descoperit cu uimire nu numai un altfel de tip de roman, dar şi o altă lume rurală, deşi volumul făcea toate trimiterile la parametrii specifici ai prozei româneşti tradiţionale. Deşi era o carte despre trecut,* Nişte ţărani *s-a dovedit, în timp, o carte pentru mai târziu. De la apariţia* Morometţilor*, cu două decenii mai înainte, conştiinţa criticii nu fusese mai violent contrazisă de o asemenea construcţie imprevizibilă, care, în plus, modifică tipologia umanităţii rurale.*

Încet, încet, opera s-a rotunjit, şi întreg orizontul de aşteptare al prozei s-a modificat, dar Nişte ţărani *s-a dovedit o carte extraordinară şi plurivalent semnificantă, în mai multe contexte socio-politice.*

Aureliu GOCI

„Deosebirea, căci există una esenţială, dintre Moromeţii *şi* Nişte ţărani*, constă în modalitatea privirii: uimită, chiar fermecată de miracolul gândirii ţărăneşti, la Preda, în primul volum, apoi îngrijorată şi neliniştită în cel de-al doilea, nemiloasă şi chiar părând biciuitoare la Dinu Săraru, unde «spectacolul» îşi dezvăluie nu atât gratuitatea, cât neputinţa de a mai reprezenta cu adevărat o alternativă existenţială... Încât, poate, mai exact ar fi să se vorbească nu atât despre o apartenenţă, cât despre o continuare.* Nişte ţărani *încheie, în fond, literatura despre satul tradiţional.“*

Mircea IORGULESCU

„Este un eveniment nu numai literar. Cartea aceasta este o carte de conştiinţă. O carte a unor mari şi tulburătoare adevăruri. O carte rară. În orice caz, o asemenea carte n-a mai apărut în ultimii ani.

Nişte ţărani *este romanul care nu anunţă, ci consacră un prozator. Un eveniment, aşadar, literar şi social. Un eveniment al conştiinţei.“*

Adrian PĂUNESCU

„Marin Preda a demonstrat că ţăranul e capabil de ironie. Dinu Săraru insistă asupra inocenţei tipului rural, nu numaidecât viclean ori obstinat, ci onest şi prudent până la deplina edificare, aceasta venind la el când ezitarea şi amânarea nu mai sunt posibile, nu mai au nici un sens.“

Alexandru PIRU

Se cuvine acum când, după alte două romane ce i-au adus o neobişnuită popularitate, i-au confirmat şi i-au potenţat însuşirile debutului, să spunem că Nişte ţărani *nu rămâne, în perspectiva timpului, doar cartea care a marcat începutul de drum al unui prozator. E romanul unui început în proza românească, marcând un moment de răscruce la care ne vom referi ori de câte ori vom trasa istoria literară a ceea ce a însemnat sfârşitul unui drum într-o existenţă colectivă milenară. Locul romanului său, al cărui titlu a căpătat, cum se întâmplă numai cu cărţile reprezentative ale unei literaturi, valoarea unei efigii, este de pe acum alături de cărţile care jalonează ceea ce numim* calea cea mare *a unei literaturi.*

Valeriu RÂPEANU

„Probând o reflecţie participativă afectiv asupra destinului unei colectivităţi pe care istoria a adus-o într-o situaţie limită; construit ca un basm în mai multe părţi care amână, cu dichis epic, dezlegarea finală; locuit de câteva personaje memorabile, între care se detaşează Năiţă Lucean, care are ceva din suceala ţăranilor lui Ion Creangă, dar e bântuit câteodată (când zideşte, de exemplu, temelii de casă pe toate ogoarele lui) şi de vizionarismul himeric al lui Don Quijote, şi Pătru cel Scurt, un Sancho Panza încă mai trist şi mai nenorocos, dar încântat că războiul pe care l-a făcut a fost unul de-adevăratelea; scris sobru, dar cu grijă pentru psihologia ţărănească, una a statorniciei şi a circumspecţiei, şi pentru particularităţile graiului oltenesc în aşa fel ca să dea impresia de spontaneitate şi de ingenuitate, proprii picturii naive a unui Ion Niţă Nicodim; vădind spirit de observaţie şi suflet de poet, iar peste toate, un suflu tragic, de epopee, prin care se solidarizează cu romanul lui Valentin Rasputin, Despărţirea de Matiora*, romanul* Nişte ţărani *încheie strălucit un ciclu ţărănesc dureros al literaturii române şi, împreună cu* La Lilieci*, drama în versuri a lui Marin Sorescu, inaugurează un altul.“*

Constantin SORESCU

„În cartea surprinzătoare a lui Dinu Săraru, deşi multe din întâmplări nu ne fac nici pe departe să izbucnim în râs, umorul are o parte totuşi largă, strecurându-se insidios în toate cutele ca o pânză freatică în toate fisurile pământului clătinat de cutremur. Nişte ţărani,

roman realizat, pitoresc şi teatral, întruneşte calităţi despre care în mod cert se va mai vorbi, autorul dovedindu-se un prozator foarte înzestrat, capabil, bineînţeles, şi de alte surprize.“

Constantin STĂNESCU

„Pătru cel Scurt este un om care iese din scenă înainte de a-şi fi realizat visul. Viaţa lui are o doză de fragil care îl face mai interesat. Raportat la schema folclorică a basmului, Pătru cel Scurt e un «cenuşotcă», care trece de la o condiţie umilă către realizarea deplină a personalităţii lui. Aceasta este de fapt traiectoria lui Făt Frumos şi, uzând de această paralelă, facem, credem, vizibilă condiţia tragică a ţăranului Pătru cel Scurt. Privit din perspectiva noii sale deveniri, Pătru cel Scurt este un bărbat care dispare înainte de vreme. Basmul se întrerupe şi se completează în subtextul romanului lui Dinu Săraru, Nişte ţărani*, cu balada celui ce a murit înainte de a-şi fi trăit viaţa.*

Nişte ţărani *este unul din romanele contemporane în care conştiinţa politică a scriitorului se manifestă activ, dând un sens superior evenimentelor. Dacă adăugăm şi calităţile de excepţie ale cărţii, completăm profilul uneia din cele mai reprezentative cărţi de proză ale ultimilor ani.“*

Mihai UNGHEANU

„Scris parcă dintr-o respiraţie, Nişte ţărani *pur şi simplu te zguduie. O asemenea carte despre Ţărani face cinste Ţării. Poate că sunt subiectiv, fiind şi eu dintre ţărani, dar nu dau subiectivitatea mea pe tot aurul lumii. Câtă înţelegere, câtă durere şi câtă demnitate! Aveţi o inimă mare, domnule Dinu Săraru! Năiţă Lucean şi scutierul său Pătru cel Scurt intră pe drept în marea literatură. Numai că la Cervantes moare Don Quijote, aici se stinge din viaţă scutierul — mi-a sângerat inima şi am plâns la moartea lui...“*

Ion UNGUREANU

„Am citit romanul dumitale Nişte ţărani*. Mărturisesc că nu am citit de mult o carte de proză care să-mi răscolească într-atât sufletul. O carte mare, care se înscrie, cred, printre cele mai frumoase proze româneşti.“*

Grigore VIERU